

สรุป

การศึกษาดูอุตสาหกรรมเครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้าได้เลือกศึกษาเฉพาะกลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้าน ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก Electronics Consumer Products ผลิตภัณฑ์ที่เลือกศึกษาคือ เครื่องรับวิทยุ และโทรทัศน์ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งคือ Electrical Consumer Products เลือกศึกษาเครื่องปรับอากาศ ตู้เย็น พัดลมไฟฟ้า หลอดไฟอินแคนเดสเซนต์ และหลอดไฟฟลูออเรสเซนต์ ข้อมูลส่วนหนึ่งที่ใช้ในการศึกษา โดยเฉพาะการคำนวณอัตราการคุ้มครองและข้อสรุปปัญหาอุตสาหกรรมนี้ได้มาจากการออกสำรวจโรงงานและเข้าร่วมประชุมกับผู้ผลิต ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ผู้ผลิตอุตสาหกรรมเครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้ารายใหญ่มีประมาณ 8-9 ราย ส่วนใหญ่เป็นบริษัทร่วมทุนกับต่างประเทศ (Joint-Venture) โดยเฉพาะกับญี่ปุ่น บริษัทเหล่านี้จะทำการผลิตสินค้าหลายชนิด เช่น วิทยุ, โทรทัศน์, พัดลม, ตู้เย็น บางรายก็ผลิตเครื่องปรับอากาศด้วย ส่วนผู้ผลิตรายเล็กซึ่งมีจำนวนมากส่วนใหญ่จะเป็นทุนไทยทั้งสิ้น และทำการผลิตสินค้าเพียงอย่างเดียวหนึ่ง โรงงานส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ และสมุทรปราการ จากจำนวนผู้ผลิตประมาณ 70 ราย มีการจ้างงานในปี 2523-2524 รวมประมาณ 24,671 คน อุตสาหกรรมประเภท Consumer Products มีการจ้างแรงงานหญิงมากกว่าแรงงานชาย ในอัตราส่วนร้อยละ 62 : 38 ส่วนอุตสาหกรรมประเภท Electrical Consumer Products จ้างแรงงานชายมากกว่าแรงงานหญิงเป็นสัดส่วนร้อยละ 75 : 25

ลักษณะการผลิตอยู่ในขั้นการประกอบ ใช้เทคนิคการผลิตแบบง่าย ๆ ต้องอาศัยชิ้นส่วนและวัตถุดิบจากต่างประเทศเฉลี่ยประมาณร้อยละ 70 ของมูลค่าวัตถุดิบทั้งหมด เทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตส่วนใหญ่ยังอยู่ในขั้นค่อยพัฒนา ยกเว้นบริษัทร่วมทุนต่างชาติ ซึ่งอาศัยเทคโนโลยีจากบริษัทต่างประเทศผู้ร่วมทุนซึ่งมีลักษณะเฉพาะของตนไม่เป็นสากลอันเป็นข้อจำกัดผูกมัดให้ต้องใช้ชิ้นส่วนประกอบสำเร็จรูปของบริษัทแม่เท่านั้น การผลิตชิ้นส่วนประกอบเองในประเทศยังมีน้อยมาก และเป็นการผลิตเพื่อใช้เองหรือเพื่อจำหน่ายภายใน

ประเทศแทบทั้งหมด ขึ้นส่วนที่มีการส่งเสริมการลงทุนเพื่อให้มีการผลิตในประเทศแล้วคือ
 ขึ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ และมอเตอร์คอมเพรสเซอร์ (สำหรับตู้เย็น) | ใช้กำลังการผลิต
 ของอุตสาหกรรมตู้เย็น โทรทัศน์สี พัดลม และหลอดอินแคนเดสเซนต์ สูงกว่าร้อยละ 80
 ขึ้นไป ส่วนอุตสาหกรรมที่เหลือใช้กำลังการผลิตเฉลี่ยประมาณร้อยละ 63 | ปริมาณการผลิต
 ของอุตสาหกรรมนี้มีการขยายตัวอย่างมากในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา การผลิตส่วนใหญ่มุ่งสนอง
 ความต้องการในประเทศเป็นสำคัญ การส่งออกยังมีไม่ถึงร้อยละ 10 ของปริมาณการผลิต
 (ยกเว้นเครื่องรับโทรทัศน์ขาว-ดำ และเครื่องรับวิทยุ) ในปัจจุบันการผลิตสามารถสนอง
 ความต้องการภายในได้เกือบทั้งหมด บางอุตสาหกรรมก็ผลิตได้เกินความต้องการในประเทศ
 เนื่องจากในระยะปีหลัง ๆ นี้ ความต้องการในประเทศเพิ่มขึ้นน้อยมาก เมื่อตลาดภายในมี
 ขนาดจำกัด ผู้ผลิตจึงหันไปส่งตลาดส่งออกมากขึ้น ผลิตภัณฑ์ที่มีแนวโน้มส่งออกดี คือ โทรทัศน์
 ขาว-ดำ วิทยุ ตู้เย็น เครื่องปรับอากาศ พัดลม ตลาดที่สำคัญต่อการขยายการส่งออกคือ
 ประเทศในแถบตะวันออกกลาง ในด้านการนำเข้าสินค้าสำเร็จรูปนั้นมีแนวโน้มลดลง แต่
 มูลค่ากลับเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อรวมมูลค่าการนำเข้าชิ้นส่วนและอุปกรณ์ด้วยแล้ว อุตสาหกรรม
 นี้มีส่วนสร้างการขาดดุลการค้าให้ประเทศประมาณปีละ 600 ล้านบาท

| ปัญหาของอุตสาหกรรมนี้เป็นปัญหาที่เกิดจากโครงสร้างไม่เหมาะสม นโยบาย
 และมาตรการของรัฐ เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาในปัจจุบันคือ ปัญหาการขาดดุล
 การค้า ปัญหาการพึ่งพาวัตถุดิบและชิ้นส่วนต่างประเทศ ปัญหาการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม
 ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง ปัญหาด้านการตลาด โดยทำการผลิตเพื่อจำหน่าย
 ในประเทศซึ่งมีขนาดตลาดจำกัดทำให้ใช้กำลังการผลิตไม่เต็มที่ ต้นทุนสูงกว่าที่ควร- นอกจากนี้
 นี้ยังมีปัญหาสินค้าล้นตลาดนำเข้า และสินค้าที่ผลิตจากโรงงานฝึกกฎหมายซึ่งส่วนใหญ่ผลิตไม่ได้
 คุณภาพมาตรฐาน อาจเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ได้ ^

| จากการศึกษา นโยบายและมาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเครื่องใช้
 และอุปกรณ์ไฟฟ้า กล่าวได้ว่า นโยบายการคุ้มครองอุตสาหกรรมในประเทศโดยใช้มาตรการ
 ด้านภาษีอากรมีผลกระทบโดยตรงต่ออุตสาหกรรมมากที่สุด | โครงสร้างการคุ้มครองที่เป็นอยู่
 ในปัจจุบันของอุตสาหกรรมหมวดนี้ไม่เหมาะสมคือ อัตราการคุ้มครองแตกต่างกันสูงมาก ทั้ง ๆ

ที่อยู่ในหมวดเดียวกัน โครงสร้างภาษีอากร ไม่เอื้ออำนวยให้ผลิตชิ้นส่วนประกอบในประเทศ ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่นการผลิตที่มุ่งจำหน่ายในประเทศ อุตสาหกรรมในประเทศอยู่ใน ชั้นประกอบเท่านั้น หรือเรียกว่าเป็นอุตสาหกรรม "ชั้นสกรู" ต้องพึ่งพาชิ้นส่วนจากต่างประเทศ เป็นมูลค่าสูง ขาดการพัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมสมบูรณ์แบบ การส่งออกยังมีน้อยมาก ส่วนใหญ่ เป็นเพราะต้นทุนสูงไม่สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ด้วยตนเอง ขาดความชำนาญและประสบการณ์ในกรหาตลาดต่างประเทศ ประกอบกับมาตรการส่งเสริมการส่งออกของรัฐก็ยังมี ประสิทธิภาพไม่เพียงพอ ผู้ที่ส่งออกจึงมักต้องอาศัยบริษัทร่วมทุนต่างประเทศ การบริหารและ การตลาดของบริษัท Joint Venture จึงอยู่ในมือผู้ร่วมทุนชาวต่างชาติเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ การขยายการส่งออกมีข้อจำกัด ทั้ง ๆ ที่แนวโน้มตลาดส่งออกดีและขนาดตลาดกว้างขวาง กำลังการผลิตที่ยังไม่ได้ใช้ของอุตสาหกรรมนี้ก็ยังมีเหลืออยู่มาก ดังนั้นถ้าจะปรับโครงสร้าง อุตสาหกรรมนี้ใหม่ให้มีการผลิตที่มีประสิทธิภาพ มีการผลิตเพื่อส่งออกมาขึ้นตามโอกาสและ ลู่ทางการส่งออก ซึ่งยังมีอีกมาก สิ่งที่รัฐต้องทำคือปรับปรุงนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ให้ มีลักษณะสนับสนุนการ ลงทุนเพื่อการส่งออก ขจัดปัญหาอุปสรรคที่กีดขวางการพัฒนาของอุตสาหกรรมนี้ เช่น ปรับปรุงนโยบายการคุ้มครอง ปรับปรุงมาตรการส่งเสริมการส่งออก ให้ความ ช่วยเหลือสนับสนุนการพัฒนา เทคโนโลยี ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างอัตราภาษีอากร จะต้องมีการปรับปรุงใหม่มีลักษณะสนับสนุนการผลิตชิ้นส่วนประกอบเอง ส่งเสริมการรับช่วง ผลิต อัตราอากรขาเข้าไม่ควรสูงมากจนเกิดปัญหาสินค้าผิดกฎหมาย เคลื่อนตลาดเช่นที่เป็น อยู่ในปัจจุบัน แม้ว่าการปรับอัตราภาษีดังที่เสนอจะทำให้รายได้ของรัฐในส่วนนี้ลดลง แต่ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาอุตสาหกรรมนี้ให้ได้ผลอย่างจริงจัง รัฐก็ควรเสียสละ รายได้ส่วนนี้ไป ซึ่งบางทีอาจได้รายได้จากภาษีการค้าเพิ่มขึ้นมาชดเชยจากการที่มีผู้ผลิต สินค้าสำเร็จรูปผิดกฎหมายเค็มหันมาทำโดยถูกต้องกฎหมาย เพราะภาษีการค้าไม่สูงเกินไป จูงใจให้เขาอยากทำให้ถูกต้องขึ้น รายได้จากภาษีการค้าอีกส่วนหนึ่งคือ จากการที่มีผู้ผลิต ชิ้นส่วนประกอบมากขึ้น

ส่วนผลทางการนำเข้า อาจไม่สูงมากเท่ากับค่าที่คำนวณได้ในบทที่ 4 ถ้า การผลิตภายในมีประสิทธิภาพสามารถแข่งขันกับสินค้าเข้าได้ ซึ่งในปัจจุบันผลิตภัณฑ์หลายชนิด เช่น เครื่องปรับอากาศ ตู้เย็น วิทยุทรานซิสเตอร์ โทรทัศน์ขาว-ดำ หลอดไฟ และพัดลม ไฟฟ้า สามารถครองตลาดในประเทศ และเป็นที่ยอมรับกันอยู่แล้ว จึงไม่น่าวิตกว่าสินค้า

จากต่างประเทศจะเข้ามาตีตลาดได้ในระดับอัตราภาษีอากร (ตามโครงสร้างทั้งระบบ) ที่เสนอ เนื่องจากถ้ามีการปรับโครงสร้างอัตราภาษีอากรพร้อมทั้งระบบตามที่เสนอ จะทำให้การผลิตของอุตสาหกรรมนี้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ลดต้นทุน เพิ่มการแข่งขันที่ยุติธรรม ซึ่งจะเป็นผลดีแก่ทุกฝ่าย

อย่างไรก็ตาม ควรจะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากนโยบายอื่น ๆ พร้อม ๆ กันไปด้วย เพราะปัญหาของอุตสาหกรรมหนึ่ง ๆ ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วย มาตรการใดเพียงมาตรการเดียว มาตรการสำคัญที่จำเป็นคือ การส่งเสริมการลงทุนและการส่งเสริมการส่งออก มาตรการค้ำเงินเชื่อและมาตรการการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการปรับโครงสร้างคือ

1. เพื่อส่งเสริมการแข่งขันอย่างยุติธรรมทั้งในการผลิตและการจำหน่าย
2. ส่งเสริมการผลิตเพื่อการส่งออกให้มากขึ้น
3. ส่งเสริมการผลิตชิ้นส่วนประกอบและอุปกรณ์
4. สนับสนุนการเชื่อมโยงระหว่างกิจการขนาดใหญ่กับกิจการขนาดกลาง และขนาดเล็ก
5. ส่งเสริมให้มีการตั้งโรงงานในส่วนภูมิภาคโดยสัมพันธ์กับแผนการส่งเสริมการส่งออก

ข้อเสนอแนะเรื่องมาตรการเชิงนโยบาย

1. ปรับอัตราอากรขาเข้าเพื่อให้อัตราการคุ้มครองของสินค้าในกลุ่มนี้เหมาะสมและใกล้เคียงกันมากขึ้น โครงสร้างภาษีอากรจะต้องมีลักษณะส่งเสริมให้เกิดการผลิตมากขึ้นตอนขึ้น โดยให้มีอัตราลดหลั่นกันลงไปจากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ชิ้นส่วนประกอบสำเร็จรูปและวัตถุดิบ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้มีการผลิตชิ้นส่วนประกอบในประเทศและป้องกันสินค้าผิดกฎหมาย อัตราภาษีอากรที่ควรจะเป็นคือ

- อัตราอากรขาเข้าของผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปและชิ้นส่วนครบชุดสมบูรณ์ของผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าประเภท Consumer Products ควรมีอัตราอยู่ในช่วงร้อยละ 30-40

- อากาศเข้าของชิ้นส่วนประกอบสำเร็จรูปที่มีการผลิตในประเทศ ให้มีอัตราร้อยละ 20

- อากาศเข้าของวัตถุดิบ อุปกรณ์ชิ้นต้น และชิ้นส่วนประกอบที่ยังไม่มีการผลิตในประเทศ ให้มีอัตราร้อยละ 5-10

2. ปรับปรุงภาษีการค้าให้มีอัตราต่ำลง เพื่อแก้ปัญหาการผลิตสินค้าโดยไม่ถูกกฎหมาย ลดภาระภาษีการค้าซ้ำซ้อน เพื่อส่งเสริมการรับช่วงการผลิตและปรับปรุงภาษีการค้าของสินค้านำเข้ากับสินค้าที่ผลิตในประเทศให้ใกล้เคียงกันมากที่สุดโดย :-

- ลดอัตราภาษีการค้าของสินค้าสำเร็จรูปและชิ้นส่วนครบชุดสมบูรณ์ เหลือร้อยละ 7

- ให้ภาษีการค้าของวัตถุดิบและชิ้นส่วนอุปกรณ์ (หรือสินค้าขั้นปฐมหรือสินค้าขั้นกลาง) มีอัตราร้อยละ 1.5 เพื่อลดภาระภาษีซ้ำซ้อน

- ปรับปรุงประเภทการค้าใหม่ เพื่อให้ผู้ผลิตและผู้รับจ้างเสียภาษีการค้าในอัตราเดียวกัน เพื่อแก้ปัญหาการหลีกเลี่ยงมาเสียภาษีการค้าในอัตราที่ต่ำกว่า และแก้ปัญหาการตีความของเจ้าหน้าที่ภาษี

- ปรับปรุงวิธีการคำนวณภาษีการค้าของสินค้านำเข้าและสินค้าที่ผลิตในประเทศ เพื่อให้ภาษีการค้าของสินค้านำเข้าและสินค้าที่ผลิตในประเทศเท่ากันหรือใกล้เคียงกันมากที่สุด โดยปรับปรุงอัตราค่าโรมาทรฐานซึ่งเป็นฐานในการคำนวณภาษีการค้าของสินค้านำเข้าที่ใช้นานแล้วโดยไม่มีการปรับปรุง หรืออาจคำนวณภาษีการค้าของสินค้าในประเทศจากราคาขายก่อนภาษี เป็นต้น

- ในระยะยาวแล้ว ควรมีการศึกษาหาทางจัดเก็บภาษีการค้าที่เรียกภาษีมูลค่าเพิ่ม เพื่อขจัดความซ้ำซ้อนของภาษี

3. ระวังการส่งเสริมการลงทุนแก่โรงงานที่ขอตั้งใหม่ในกรุงเทพมหานคร และสี่จังหวัดใกล้เคียง (ยกเว้นอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกที่ใช้แรงงานมาก) ให้สิทธิประโยชน์เต็มที่แก่ผู้ผลิตเพื่อการส่งออก และให้ความสำคัญในการส่งเสริมการลงทุนแก่อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก และอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนประกอบ

4. ปรับปรุงอัตราชกเชยภาษีอากรให้เหมาะสม เพื่อให้อัตราชกเชยภาษีเท่ากับหรือใกล้เคียงกับภาษีที่ผู้ผลิตเพื่อการส่งออกได้จ่ายไปจริง ให้การคืนภาษีเป็นสิทธิของผู้ส่งออกที่จะไปขอคืนตามอัตราก้าวโค้งทุกราย สะดวก และรวดเร็ว เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิตและช่วยเพิ่มโอกาสในการแข่งขันในตลาดโลก

5. ขยายระยะเวลาการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกแก่อุตสาหกรรมนี้มากกว่า 180 วัน (จากมาตรการซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินเพื่อการส่งออกของธนาคารแห่งประเทศไทย) เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการมีเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินการส่งออกได้มากยิ่งขึ้น

6. ศูนย์บริการส่งออกและกรมพาณิชย์สัมพันธ์ ควรจัดอันดับให้มีความสำคัญแก่การส่งเสริมการส่งออกผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้ามากขึ้น และมีการศึกษาติดตามภาวะตลาด ลู่ทางการส่งออก เพื่อให้บริการ ข้อมูลตลาดที่กว้างขวางทันสมัย แก่ผู้ส่งออก จัดให้มีการฝึกอบรม หรือสัมมนาเพื่อพัฒนาการส่งออก ตลอดจนจัดทำและเผยแพร่เอกสารทางการค้า และกิจกรรมส่งเสริมการส่งออกอื่น ๆ เช่น จัดแสดงสินค้า เผยแพร่สินค้าไทยในตลาดต่างประเทศ จัดประชุมและเจรจาทางการค้า เพื่อช่วยขยายตลาดส่งออกให้กว้างขึ้น ซึ่งในปัจจุบันก็มีเงินเพื่อการนี้อยู่แล้ว จากกองทุนส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

7. ควรมีการจัดตั้งสถาบันการเงินเพื่อให้บริการค้ำเงินเชื่อเพื่อการส่งออก โดยเฉพาะ

8. จัดวางแผนงานเพื่อส่งเสริมการผลิตเพื่อการส่งออก ควรมีการตรวจสอบว่ามีข้อผูกมัดเรื่องเทคโนโลยีและมีเงื่อนไขจำกัดการส่งออกในสัญญาร่วมลงทุนหรือไม่ และควรมีการคัดเลือกผู้ลงทุนที่จะให้การส่งเสริม โดยคำนึงถึงลู่ทางการส่งออกผลิตภัณฑ์นั้นด้วย

9. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางเทคโนโลยี เช่น กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้าให้มากขึ้น ส่งเสริมการศึกษาวิจัย ขยายบริการค้ำเงินให้คำแนะนำปรึกษาและฝึกอบรมสำหรับอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สนับสนุนให้มีการจัดตั้งสถาบันบริการทางอุตสาหกรรมเพื่อให้บริการทดสอบผลิตภัณฑ์และพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือตรวจสอบมาตรฐานผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

10. วางแผนและพัฒนากำลังคนด้านเทคโนโลยีทุกระดับให้สอดคล้องกับ ความต้องการ

จากข้อเสนอแนวนโยบายข้างต้น คาดว่าจะทำให้อุตสาหกรรมเครื่องใช้
และอุปกรณ์ไฟฟ้าเปลี่ยนลักษณะโครงสร้างการผลิตและการจำหน่ายไปเป็นอุตสาหกรรมเพื่อ
การส่งออกมากขึ้น และส่วนที่ผลิตเพื่อขายในประเทศก็จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมี
ขั้นตอนการผลิตที่สมบูรณ์แบบมากขึ้น เพื่อสนองวัตถุประสงค์การปรับโครงสร้างเพื่อการพัฒนา
อุตสาหกรรมนี้ในข้างต้น

ปัญหาในการศึกษา

ในเรื่องของอัตราภาษีอากรที่เหมาะสมนั้น ไม่สามารถบอกได้ว่าอัตราใด
จึงจะเหมาะสมที่สุด (Appropriate Tariff Rate) ถ้าเชื่อในทฤษฎีการค้าเสรีและประ
สิทธิภาพของกลไกราคา การที่รัฐไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวปล่อยให้ทำหน้าที่ของตลาดในการจัด
สรรทรัพยากรในทางเศรษฐกิจจะเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด แต่การค้ำระหว่างประเทศในปัจจุบัน
ส่วนใหญ่รัฐจะเข้ามาเกี่ยวข้องมากบ้างน้อยบ้าง ไม่มีการค้าเสรีที่แท้จริง อัตราภาษีอากรที่
เสนอจึงอาจเป็นทางเลือกที่แม้จะไม่ใช่ "The First Best" แต่สามารถทำให้บรรลุ
วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ก็อาจจะถือว่าเป็นอัตราที่เหมาะสมตามนัยแห่งเป้าหมายที่ต้องการ ได้
ซึ่งก็จะเห็นได้ว่าทำให้อัตราการคุ้มครองของอุตสาหกรรมหมวดนี้ใกล้เคียงกันมากขึ้นและ
ไม่สูงเกินไปจนทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะหลีกเลี่ยงภาษี

ส่วนการวิเคราะห์ผลของการปรับโครงสร้างการคุ้มครองต่ออัตราการขยาย
ตัวของผลผลิตนั้น มีปัญหาในการศึกษาคือ ในการศึกษาผลของ ERP ต่ออัตราการขยายตัว
ของผลผลิตทั้งกลุ่มในช่วงเวลาหนึ่ง (Cross Section Analysis) เนื่องจากข้อมูลที่ใช้
คำนวณอัตราการคุ้มครองที่ได้จากการสำรวจโรงงานนั้นเป็นข้อมูลเพียงปีเดียว อัตราการ
คุ้มครองที่คำนวณจะเป็นอัตราการคุ้มครองของสินค้าชนิดต่าง ๆ ที่ศึกษาเพียงปีเดียว ในการ
คำนวณใช้อัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยต่อปีของผลผลิตอุตสาหกรรมแต่ละชนิด (OP) เป็นตัวแปรตาม
และใช้อัตราการคุ้มครองตามมูลค่าเพิ่ม (ERP_p) ในช่วงเวลาเดียวกัน โดยคำนวณหาอัตราการ

คุ้มครองตามมูลค่าเพิ่มเป็นรายปีของแต่ละอุตสาหกรรม แล้วหาอัตราเฉลี่ยของ ERP_p ของแต่ละอุตสาหกรรม ในช่วงเวลาดังกล่าว และให้ (ERP_p) เป็นตัวแปรอิสระนั้น การคำนวณหาค่า ERP เป็นรายปีใช้เวลามาก โดยเฉพาะการตรวจสอบอัตราภาษีของวัตถุดิบและชิ้นส่วนประกอบทุกตัวที่ใช้ในการผลิตว่ามีอัตราเท่าไรในแต่ละปีนั้นหาข้อมูลได้ยากมาก เนื่องจากไม่มีการบันทึกข้อมูลการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีอย่างต่อเนื่อง การหาต้องตรวจสอบจากใบประกาศการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีซึ่งอยู่กระจัดกระจาย ดังนั้น วัตถุดิบบางตัวที่หาหลักฐานการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีไม่ได้ก็จะสมมติว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีในช่วงเวลานั้น ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคต่อไป

การศึกษาอุตสาหกรรมเครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้าในวิทยานิพนธ์นี้ มุ่งประเด็นในการวิเคราะห์นโยบายของรัฐต่ออุตสาหกรรมซึ่งกำลังเป็นปัญหาอย่างมากในอุตสาหกรรมหมวดเครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาโครงสร้างภาษีอากร การศึกษาในที่นี้จึงเลือกศึกษาอุตสาหกรรมเครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้า 7 อุตสาหกรรมเป็นตัวอย่าง เพราะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไซกันอยู่ทั่วไปในบ้านอยู่อาศัย จึงส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางไปถึงประชาชนผู้บริโภคทั้งทางตรงและทางอ้อม การวิเคราะห์ลักษณะโครงสร้างและปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนแนวทางแก้ปัญหาจึงมุ่งเฉพาะปัญหาในประเทศของอุตสาหกรรมนี้เท่านั้น เป็นการวิเคราะห์ดุลยภาพบางส่วน (Partial Equilibrium) และค่อนข้างจะมีลักษณะเป็น Static Analysis เนื่องจากเป็นงานการศึกษาอุตสาหกรรมนี้ครั้งแรก

ส่วนที่น่าสนใจศึกษาคต่อไปคือ การวิเคราะห์แบบพลวัต (Dynamic) และวิเคราะห์ดุลยภาพทั้งหมด เพื่อโอกาสและแนวโน้มการขยายตัวของผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ว่าผลิตภัณฑ์ใดมีแนวโน้มที่ควรให้การส่งเสริม วิจารณ์การของผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ของโลก ซึ่งมีการคิดค้นเทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่เสมอนั้น มีการหมุนเวียนตามวัฏจักรผลผลิตระหว่างประเทศหรือไม่อย่างไร เพื่อคูนแนวโน้มของอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศว่าควรจะไปทิศทางใด จึงจะสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไป